

Жернаков Денис Олександрович
курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань

науковий керівник:
Тінін Дмитро Геннадійович
викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З ІНШИМИ УПОВНОВАЖЕНИМИ ОРГАНАМИ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

На сьогоднішній день ювенальна превенція є системною діяльністю та передбачає участь у цьому процесі певного кола суб'єктів. Кожен із цих суб'єктів зорієнтований на загальну мету, але виконує свої специфічні функції. У цій сфері поліція не може здійснювати ізольовано від інших суб'єктів свою діяльність, а тому їй потрібно взаємодіяти з ними.

У системі Національної поліції України взаємодію з іншими суб'єктами ювенальної превенції потрібно розуміти як такий стан взаємозв'язків між підрозділами поліції, а також органами публічного адміністрування та громадськістю, за якого вони здійснюють взаємний вплив один на одного (шляхом координації чи співробітництва). Такий вплив та взаємодія здійснюється на відповідну сферу діяльності з метою ефективного виконання як загальних, так і спеціальних завдань щодо усунення факторів, що детермінують девіантну поведінку дітей у будь-яких її негативних проявах.

У ситуації, коли дитина вчиняє правопорушення, розвиток спільних дій між поліцією та іншими органами публічного адміністрування буде залежати від ступеня шкоди чи суспільної небезпеки, діяння та віку дитини. Розглянемо ті з них, що не мають ознак злочину.

Слід враховувати, що репресивний характер впливу на дитину у таких ситуаціях має зводитися до мінімуму. Окрім того, керівні принципи правосуддя, толерантного до дітей, заохочують упровадження альтернатив судовому розгляду та альтернативні методи вирішення спорів, якщо вони можуть найкращим чином служити інтересам дитини [3, с. 25].

Ми пропонуємо до уваги такі алгоритми спільних дій поліції з іншими органами публічного адміністрування, судами та громадськістю, до яких слід прагнути з метою підвищення ефективності превентивного впливу та розумного поєднання примусу з забезпеченням сприятливих умов для соціалізації дитини. Наприклад:

1. Потрібно приділити увагу одному з важливих аспектів (практичної

взаємодії) – це окреслення типових алгоритмів спільних дій уповноважених органів публічного адміністрування та громадськості за основними напрямками ювенальної превенції. Рівні/відповідні взаємодії передбачають відповідні процедури її реалізації, опанування «сценаріїв» поведінки у певній ситуації [1]. Наприклад, у Хорватії обов'язки поліції та муніципальних органів влади, а також процедура спільних дій у випадках виявлення насилля серед дітей та молоді визначені у Протоколі про процедуру у справах насильства серед дітей та молоді [2].

2. Поліцейські уповноважені затримувати та тримати у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які залишилися без опіки та піклування – на період до передачі їх законним представникам або до влаштування в установленому порядку, але не більше 8 годин.

Наприклад, якщо дитина вчинила адміністративне правопорушення до досягнення віку адміністративної відповідальності, поліціанти:

а) якщо правопорушення є незначним – обмежуються проведенням попереджувальної співбесіди та звільненням «правопорушника»;

б) якщо правопорушення є більш серйозним, тоді дитину доставляють до територіального підрозділу поліції на строк до 8 годин для встановлення особи, обставин вчинення правопорушення та передачі її батькам чи особам, що їх замінюють, або до притулку для дітей служб у справах дітей;

в) інформують про факт правопорушення координаційні центри з надання правової допомоги;

г) складають протокол про адміністративне правопорушення на батьків дитини (усиновителів) або опікунів (піклувальників), за ч. 3 ст. 184 КУпАП, якщо адміністративне правопорушення вчинене неповнолітнім віком від 14 до 16 років, або за ч. 1 чи 2 (залежно від повторності), якщо дитина не досягла віку 14 років.

3. У випадку, якщо дитина залишилась без нагляду батьків ця процедура проходить в декілька етапів. Насамперед її доставляють до підрозділу поліції з метою документування, опісля – до медичного закладу, де проводять медичне обстеження щодо наявності інфекційних ознак (інфекційного захворювання), якщо ці ознаки не виявлено, тоді дитина зараховується до притулку служб у справах дітей.

Отже, можемо підсумувати, що потрібно налагодити довірчі відносини між поліцією та дітьми. Також слід розширити деякі повноваження (права та обов'язки) поліції та інших органів публічного адміністрування у сфері ювенальної превенції та розробляти ефективний механізм правового захисту дітей.

Згідно викладеного матеріалу, потрібно удосконалити взаємодію підрозділів НПУ з іншими органами публічного адміністрування та громадськістю в ювенальній превенції: розширити деякі повноваження (прав та обов'язків) поліції, впровадити профілактичні та виховні програми роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом та налагодити довірчі відносини між поліцією та дітьми.

1. Кожушко С. Взаємодія як філософське й психологічне поняття [Електрон. видання]. Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. 2013. No 4. С. 261–267. URL : <http://social-science.com.ua/article/1221> (дата звернення: 20.10.2021).

2. Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima / Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti [Elektron. izdanje]. Zagreb, 2004. 8s. URL : http://www.osmgubec.hr/documents_db/068_Protokol_o_postupanju_u_slucaju_nasilja_medju_djecom_i_mladima [2] .pdf (17.10.2021).

3. Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей. Монографія. Видавництво Ради Європи. 2013 р. 96 с.

Забєлін Вячеслав Олегович

курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

науковий керівник:

Тінін Дмитро Геннадійович

викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА КЛЮЧОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Процедура опитування чи допиту неповнолітніх осіб є дуже актуальною темою на сьогоднішній день. Незважаючи на світові практики та міжнародні стандарти, члени правосуддя України не припиняють порушувати психічний стан дитини під час контакту з законом.

Беручи до уваги те, що останнім часом діти стають очевидцями домашнього насильства, та за такими фактами беруть участь у судових засіданнях як учасники. Із цього можна зробити логічний висновок, що на цю дитину буде чекати не єдина процедура допиту чи опитування, і з кожним таким допитом ментальний стан дитини буде все більше погіршуватись. У результаті вона може отримати психологічну травму.

Процедура «допиту» є сталим для нас, адже цей термін використовується у Кримінально-процесуальному кодексі України. У цьому випадку європейські стандарти використовують термін «допит» як процесуальну дію, що стосується конкретного опитування, а також інших можливостей для опитування дитини. Однак, питання не стільки у значенні терміна, як у підході до нього. Організація допиту або опитування має враховувати вікові та психологічні особливості дитини відносно її віку, а сам процес, незалежно від терміну, повинен бути зручним для дітей.